

Lausunto

10.06.2021

Asia: VN/12383/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ympäristöministeriö on pyytänyt Rakennusteollisuus RT:lta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseksi. Rakennusteollisuus RT kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Hallituksen esityksessä on ehdotettu uuden MRL 117 l§:n säätämisestä: ”uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian vähimmäisosuus”.

RT ei kannata uuden pykälän säätämistä, koska sen vaikuttavuus on lähes merkityksetön ja se aiheuttaa turhaa byrokratiaa. Nykyiselläkään lainsäädännöllä fossiilinen kiinteistökohtainen polttoaine ei ole vaihtoehto uudisrakentamisessa ja laajoissa korjauskohteissa suuntaus on vahvasti fossiilisesta lämmitysmuodosta eroon pääseminen. Näin ollen uudella pykälällä ei olisi vaikuttavuutta eikä RES-direktiivinkään pitäisi aiheuttaa Suomelle lisäsääntelyn tarvetta. Esimerkiksi Ruotsissa ei tämän nähdä aiheuttavan toimenpiteitä. Jo nyt vähintään osittain ei-uusiutuvat tosiasiallisesti käytettävät lämmitysmuodot (kaukolämpö ja sähkö) ovat sääntelyn piirissä joko päästökaupan tai valmisteveron kautta, jotka ohjaavat energiantuotantoa kohti uusiutuvaa. Meillä on jo nyt käytössä hiilineutraaleja tuotantomuotoja, kuten hiilineutraalit hukkalämmön kohteet, jotka voisivat jäädä hyödyntämättä, jos uusiutuvan energian määrälle on minimitaso olemassa. Energiapoliittisen ohjauksen tulisi tukea kaikkea hiilineutraalin tuotannon lisäämistä.

Rakennushankkeen alkuvaiheessa tulisi uusi edellytys täytettäväksi ja tästä johtuen uusi laskelma, joka olisi yllä mainituista syin turhaa byrokratiaa. Koska energiajärjestelmät kehittyvät nopeasti, tulisi lainsäädäntöä uudistaa lähes vuosittain. Tämä ei edistä lainsäädännön ennakoitavuutta. Samaten tekniset laskentasäännöt omaavalla Ympäristöministeriön asetuksella voisi tosiasiallisesti olla sellaisia vaikutuksia energiamuoto- ja lämmitystapavalintoihin, jotka ehkä poikkeavat nyt

esitetyistä vaikutusarvioista. Vaikka normienpurku ei olekaan nykyhallituksen agendalla, vaikutukseton lainsäädäntö aiheuttaa vain lisäkustannuksia ja voi vähentää kunnioitusta ja heikentää motivaatiota olemassa olevan lainsäädännön noudattamiseen.

YVA-direktiivi, laajempi kuuleminen ja valitusoikeudet

Hallituksen esityksessä esitetään muutoksia kuulemiseen ja valitusoikeuksiin seuraavasti;

133 §:ään lisätään vaatimus laajentaa kuulemista niissä tilanteissa, joihin sovelletaan YVA-lakia. Pykälään lisätään YVA-direktiiviin liittyvä laajempi velvoite varata kunnan jäsenille ja osallisille mahdollisuus mielipiteen esittämiseen rakennushankkeesta, johon sovelletaan YVA-menettelyä.

Sekä;

192 §:n pykälän 1 momenttiin lisätään uusi 5 kohta, jonka mukaan valitusoikeus olisi lisäksi toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka toimialaan kuuluu ympäristön-, terveyden- ja luonnonsuojelun edistäminen, jos rakennuslupa koskee rakennuskohdetta, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia. Muutos tehdään YVA-direktiivin täytäntöönpanon täydentämiseksi.

Rakennusteollisuus RT:n näkemyksen mukaan kuulemisen ja valitusoikeuden laajentamiselle ei suoraan löydy perusteita YVA-direktiivistä ja esitetyt muutokset ovat omiaan lisäämään tulkinnanvaraisuutta YVA-menettelyn alaisissa hankkeissa.

133 §:ssä ja 192 §:ssä käytetään erilaisia termejä kohteista, joihin laajennettua kuulemista ja laajennettua valitusoikeutta sovelletaan. Rakennusteollisuus RT:n näkemyksen mukaan jää epäselväksi, että mitä kohteita muutokset koskevat. Rakennuskohde ja -hanke-termien käyttö on omiaan lisäämään erilaisia tulkintoja. Lisäksi tulisi yksiselitteisesti määritellä, että mitä tarkoitetaan rakennushankkeella, johon sovelletaan YVA-menettelyä.

Esimerkiksi kiviainestuotannon YVA-menettely käynnistyy ottamisalueen pinta-alan ja ottamismäärän perusteella. Kiviainesten tuotantoalueella saatetaan rakentaa esimerkiksi valmisbetoniasema tai tukitoiminta-alueelle taukotila. Nyt hallituksen esityksen mukaisesti näiden rakennuslupien käsittelyn osalta sovellettaisiin esitettyjä muutoksia vaikka se ei ole tarkoituksen mukaista.

Hallituksen esityksen mukaan rakennuslupaa edellyttäviä YVA-menettelyn alaisia hankkeita on vuosittain varsin vähän. Tämä on virheellinen tieto, koska käytännössä kaikkiin YVA-menettelyn läpikäyviin hankkeisiin liittyy jonkinlainen rakennuslupa.

Lisäksi huomataumme 191–193 §:ien välisestä ristiriidasta koskien rekisteröidyn yhteisön määritelmää. Ko. kohdissa tulisi käyttää yhdenmukaista termiä.

Laurila Juha
Rakennusteollisuus RT ry / INFRA ry